Valiokunnan mietintö VaVM 25/2017 vp─ HE 155/2017 vp

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 19 a ja 27 c §:n sekä arvonlisäverolain 15 ja 29 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 19 a ja 27 c §:n sekä arvonlisäverolain 15 ja 29 §:n muuttamisesta (HE 155/2017 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaosto on kuullut:
- erityisasiantuntija Tuula Karjalainen, valtiovarainministeriö
- erityisasiantuntija Antti Sinkman, valtiovarainministeriö
- neuvotteleva virkamies Mikko Huuskonen, työ- ja elinkeinoministeriö
- kehittämispäällikkö Jukka Hakola, Suomen Kuntaliitto
- Inspira Oy:n apulaisjohtaja Tuomas Määttä, Kuntarahoitus Oyj
- johtaja Anu Kärkkäinen, Rakennusteollisuus RT ry
- lakimies Johanna Aho, RAKLI ry
- veroasiantuntija Timo Torkkel, Suomen Veroasiantuntijat ry

Verojaosto on saanut kirjallisen lausunnon:
- Senaatti-kiinteistöt
- Liikennevirasto
- Helsingin kaupunki
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
- Keskuskauppakamari
- Suomen Vesilaitosyhdistys ry
- Veronmaksajain Keskusliitto ry

Verojaosto on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:
- liikenne- ja viestintäministeriö
- Verohallinto

Valmis
5.0

- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Finanssiala ry
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi elinkeinotulon verottamisesta annettua lakia siten, että kokonaishoitopalvelusäännösten soveltamisala laajenisi koskemaan muitakin kuin valtion väylähankkeita. Kokonaishoitopalvelulla tarkoitettaisiin tien, rautatien, rakennuksen tai pysyvän rakennelman sekä niihin tai niiden käyttöön välittömästi liittyvän irtaimiston suunnittelu-, rakentamis-, rahoitus- ja kunnossapitopalveluista muodostuvaa palvelukokonaisuutta, josta saatava vastike määräytyy kohteen käytön tai käytettävyyden perusteella.

Arvonlisäverolakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kokonaishoitopalvelusäännösten soveltamisala laajenisi vastaavalla tavalla kuin elinkeinotulon verottamisesta annetussa laissa.

Ehdotetut säännökset koskisivat pitkäkestoisten kokonaishoitopalveluhankkeiden tulojen ja menojen jaksottamista sekä arvonlisäveron suorittamisvelvollisuuden syntymisajankohtaa.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan vuoden 2018 alusta.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Esityksen tarkoituksena on laajentaa ns. elinkaarihankkeita koskevien verotuksellisten erityissäännösten soveltamisalaa olennaisesti nykyisestä. Kun säännökset koskevat tällä hetkellä vain valtion väylähankkeita, jatkossa niitä voitaisiin soveltaa valtion ohella myös kaikkiin muihin toimijoihin. Lisäksi kohteena voisivat olla myös rakennukset ja pysyvät rakennelmat sekä niihin tai niiden käyttöön välittömästi liittyvä irtaimisto. Erityissäännökset koskisivat siten tällaisen kohteen suunnittelusta, rakentamisesta, rahoituksesta ja kunnossapidosta muodostuvaa palvelukokonaisuutta ja siihen perustuvien tulojen ja menojen jaksotusta.

Valiokunta pitää esitystä perusteltuna ja asiantuntijakuulemisen perusteella ilmeisen tarpeellisena. Nykyinen kapea-alainen sääntely on estänyt laajalti tällaiset kokonaishoitopalveluhankkeet, koska verokohtelu ei ole vastannut niiden taloudellista todellisuutta. Yritykset eivät ole olleet sen vuoksi yleensä halukkaita osallistumaan hankkeiden toteutukseen. Esitys korjaa siis tämän puutteen.

Ehdotettuja muutoksia on myös toivottu pitkään. Tämä koskee erityisesti kuntakenttää, jolle muutos antaisi yhden uuden vaihtoehdon investointien rahoitukseen. Erityisen suotavana on pidetty lisäksi sitä, että säännöksen soveltamisala on laaja ja koskee uudisrakentamisen ohella myös

peruskorjaushankkeita. Mahdollisina kohteina on mainittu mm. kasvavasta korjausvelasta ja sisäilmaongelmista aiheutuvat laajat kouluinvestoinnit ympäri Suomea.

Kuulemisessa on tuotu niin ikään esille valtion hankkeista saadut myönteiset kokemukset. Tämä perustuu keskeisesti siihen, että palveluntuottaja eli hankeyhtiö vastaa hankkeen riskeistä — mm. kunnossapidosta — sopimuskauden ajan. Sillä on siis lähtökohtainen intressi toteuttaa palvelut kestävästi ja kustannustehokkaasti. Malli takaa myös sovitun tasoisen laadun koko sopimusajalle.

Uudet rahoitusmuodot merkitsevät toisaalta kuntatasolla sitä, että osa investointimenoista muuttuu jatkossa pitkän aikavälin käyttötalousmenoiksi. Tämä edellyttää huolellista suunnittelua ja uudenlaista riskien arviointia. Kuntaliiton mukaan myös nämä vaatimukset on tunnistettu uudistuksen yhteydessä.

Valiokunta puoltaa siis esitystä sellaisenaan. Sillä ei ole arvioitu olevan myöskään suurta vaikutusta yhteisö- tai arvonlisäverotuottoon.

Selvyyden vuoksi todettakoon, että ehdotettuja elinkeinoverolain ja arvonlisäverolain säännöksiä on tarkoitus soveltaa ja tulkita keskenään yhtenäisesti. Kokonaishoitopalvelun käsitteen määrittelyssä on kuitenkin otettava huomioon arvonlisäverodirektiivin säännökset ja niihin perustuva unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö. Vastaavasti voimaantulosäännösten erilaisuus johtuu arvonlisäverolain ominaispiirteistä. Säännökset eivät ole siten keskenään ristiriitaisia.

Valiokunta pitää lisäksi perusteltuna sulkea etuyhteystilanteet uuden sääntelyn ulkopuolelle. Jos kokonaishoitopalvelun tilaaja ja toteuttaja kuuluvat samaan konserniin, hankkeen vastuut ja riskit eivät siirry yksinomaan toteuttajan vastuulle, niin kuin on tarkoitus. Kysymys on verosuunnittelua ennalta ehkäisevästä säännöksestä, joka on tarpeen mm. valvonnallisista syistä.

Valiokunta toteaa lopuksi, että tässä yhteydessä ei ole syytä ottaa kantaa valmistelussa oleviin uusiin korkovähennyssäännöksiin. Olennaista on vain tiedostaa myös tämän esityksen yhteys tuleviin muutoksiin.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

> *Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 155/2017 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen.*

Helsingissä 12.12.2017

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Timo Kalli kesk
varapuheenjohtaja Ville Vähämäki ps

jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Eero Heinäluoma sd
jäsen Kauko Juhantalo kesk
jäsen Toimi Kankaanniemi ps
jäsen Krista Kiuru sd
jäsen Kari Kulmala sin
jäsen Elina Lepomäki kok
jäsen Outi Mäkelä kok
jäsen Antti Rantakangas kesk
jäsen Markku Rossi kesk
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Kari Uotila vas
jäsen Pia Viitanen sd
jäsen Ozan Yanar vihr
varajäsen Olavi Ala-Nissilä kesk
varajäsen Timo Harakka sd
varajäsen Lasse Hautala kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen